

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 452/2017-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 114/2015-106 z 31. mája 2017 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 3 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 114/2015-106 z 31. mája 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že otec sťažovateľky bol rozsudkom Krajského vojenského súdu v Košiciach sp. zn. Ktr 406/50 zo 14. mája 1950 (ďalej len „rozsudok krajského vojenského súdu“) odsúdený na trest zostreného žalára v trvaní 11 mesiacov. Po smrti otca sťažovateľky v roku 1959 sa jeho dedičmi stali sťažovateľka a jej brat [REDAKOVANÉ]. Uznesením Vojenského obvodného súdu Prešov (ďalej len „vojenský súd Prešov“) sp. zn. 4 Rvt 46/91 z 5. septembra 1991 bol zrušený výrok o treste rozsudku krajského vojenského súdu a rozsudkom vojenského súdu Prešov sp. zn. 4 Rtv 46/91 z 10. októbra 1991 bol otcovi sťažovateľky uložený trest odňatia slobody v trvaní jedného mesiaca nepodmienečne.

Rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) č. k. 11621/93-91/1459/V zo 4. januára 1994 bolo bratovi sťažovateľky vyplatené čiastočné odškodnenie.

Uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 41 Tv 2/2010 z 20. decembra 2010 bolo trestné stíhanie otca sťažovateľky zastavené, pretože skutok nie je trestným činom.

Sťažovateľka požiadala ministerstvo spravodlivosti o odškodnenie, ktoré v šesťmesačnej lehote o jej žiadosti nerozhodlo.

Dňa 6. februára 2012 podala sťažovateľka na Okresnom súde Bratislava I žalobu, ktorou sa domáhala paušálnej náhrady nákladov za 11 mesiacov výkonu trestu odňatia slobody vo výške 54,77 €. Dňa 26. júna 2012 ministerstvo spravodlivosti priznalo náhradu vo výške 4,98 € za 1 mesiac s tým, že za ostatných 10 mesiacov bolo odškodnenie vyplatené na základe rozhodnutia zo 4. januára 1994. Dňa 6. augusta 2012 zobrala sťažovateľka žalobu v časti o zaplatenie sumy 4,98 € späť a uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 26/2012-58 z 10. apríla 2013 bolo konanie o zaplatenie sumy 4,98 € zastavené. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 26/2012-88 z 15. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola žaloba o zaplatenie čiastky 49,79 € zamietnutá.

Rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Sťažovateľka poukazuje na to, že krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že svoj diel odškodnenia, ktorý bol vyplatený v roku 1994 jej bratovi, mala vymáhať od brata. Podľa sťažovateľky nebolo jej vecou, aby od svojho brata niečo vymáhala, pretože je oprávnenou osobou voči ministerstvu spravodlivosti, a nie voči svojmu bratovi, má právo na odškodnenie a nie je dôvod odpočítavať to, čo bolo vyplatené neoprávneným osobám.

Sťažovateľka tiež namieta neúmernú dĺžku konania a poukazuje na prieťahy v konaní, ktoré nastali pri rozhodovaní Okresného súdu Prešov o zastavení konania a pri rozhodovaní ministerstva spravodlivosti o odškodnení. Zároveň namieta neprimeranú dĺžku konania pred Okresným súdom Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 26/2012 a pri rozhodovaní krajského súdu o odvolaní proti rozsudku okresného súdu.

3. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„I. Rozsudkom Krajského súdu Bratislava zo dňa 31. 5. 2017 č.k. 6Co/114/2015-106 a neprimeranou dĺžkou predchádzajúceho konania bolo porušené právo sťažovateľky na

- spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru;*
- vybavení veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy;*
- odškodnenie podľa čl. 36 ods. 3 Listiny, čl. 46 ods. 3 Ústavy a čl. 5 ods. 5*

Dohovoru.

II. Napadnutý rozsudok sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Bratislava k novému prorokovaniu.

III. Sťažovateľke sa priznáva primerané zadosťučinenie vo výške 500,- EUR, ktoré je Krajský súd Bratislava povinný zaplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

IV. Sťažovateľke sa priznávajú náklady spojené so zastupovaním advokátom...“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie rozlišuje okrem iného aj osobitnú kategóriu návrhov, ktorými sú návrhy „zjavne neopodstatnené“. Týmto zákon o ústavnom súde v záujme účelnosti a procesnej ekonomie poskytuje ústavnému súdu príležitosť preskúmať v štádiu predbežného prerokovania sťažnosti (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) možnosť jej prípadného odmietnutia jednak na základe obsahu namietaných právoplatných rozhodnutí, charakteru namietaných opatrení alebo iných zásahov, ktorými malo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd navrhovateľa a z nich vyplývajúcich skutkových zistení, a jednak tiež na základe argumentácie, ktorú proti nim sťažovateľ v návrhu uplatnil.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 300/08).

10. Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 5 ods. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

11. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Podľa čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

15. Podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu

16. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 114/2015.

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu v nadväznosti na takto vymedzený účel označeného práva vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravenému v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. m. m. II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07, IV. ÚS 263/08, I. ÚS 28/08).

18. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva z jeho rozhodnutia o sťažnosti č. 16970/05 vo veci sťažovateľa Miroslava Mazureka proti Slovenskej republike.

19. Zo sťažnosti a z jej príloh okrem iného vyplýva, že o veci, ktorá začala na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 26/2012, rozhodol krajský súd rozsudkom z 31. mája 2017, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažnosť sťažovateľky namietajúca porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu bola ústavnému súdu doručená až 24. augusta 2017, teda v čase, keď k porušovaniu označených práv postupom krajského súdu už nemohlo dochádzať.

20. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania,

spôsobovať prípadné prietahy, a teda nemohol ani porušovať základné právo sťažovateľky zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Prešov vo veci vedenej pod sp. zn. 41 Tv 2/2010 a postupom ministerstva spravodlivosti pri rozhodovaní o odškodnení sťažovateľky, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je pri rozhodovaní viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Ďalej zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v petite sťažnosti nežiadala vysloviť porušenie svojich práv postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Tv 2/2010 a ani v konaní o odškodnení vedenom ministerstvom spravodlivosti, ústavný súd sa jej sťažnosťou v uvedenom smere nezaoberal. Zároveň ústavný súd konštatuje, že aj v prípade, ak by sťažnosť obsahovala relevantný petit, vzhľadom na skutočnosť, že obe konania už boli právoplatne skončené, sťažnosť by bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 5 ods. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

23. Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I o zamietnutí žaloby o zaplatenie 49,79 €, t. j. ide nepochybne o právnu vec, ktorú možno označiť ako bagateľnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, z ktorej vyplýva, že dovolanie nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy.

24. Za okolností, keď Civilný sporový poriadok vylučuje u bagatel'ných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike vecí pripustiť, aby ich prieskum bol posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 810/2016). O taký prípad však vo veci sťažovateľky nejde. Z rozsudku krajského súdu je zrejmé, že odškodnenie bolo vyplatené jednej z oprávnených osôb, čo sťažovateľka ani nepopiera. Za takejto situácie s poukazom na výšku požadovaného odškodného je absolútne vylúčené, aby bolo vôbec možné uvažovať o akomkoľvek porušení označených práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu.

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017